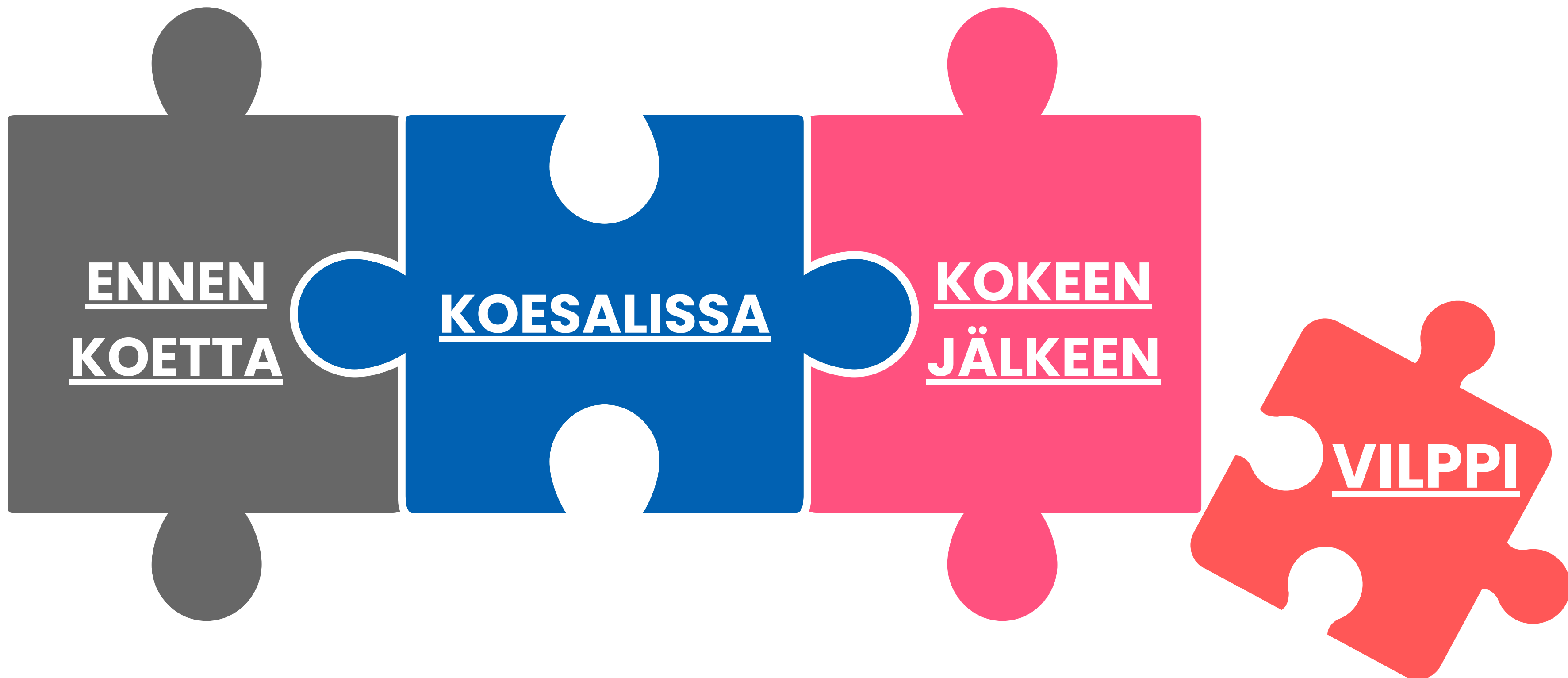
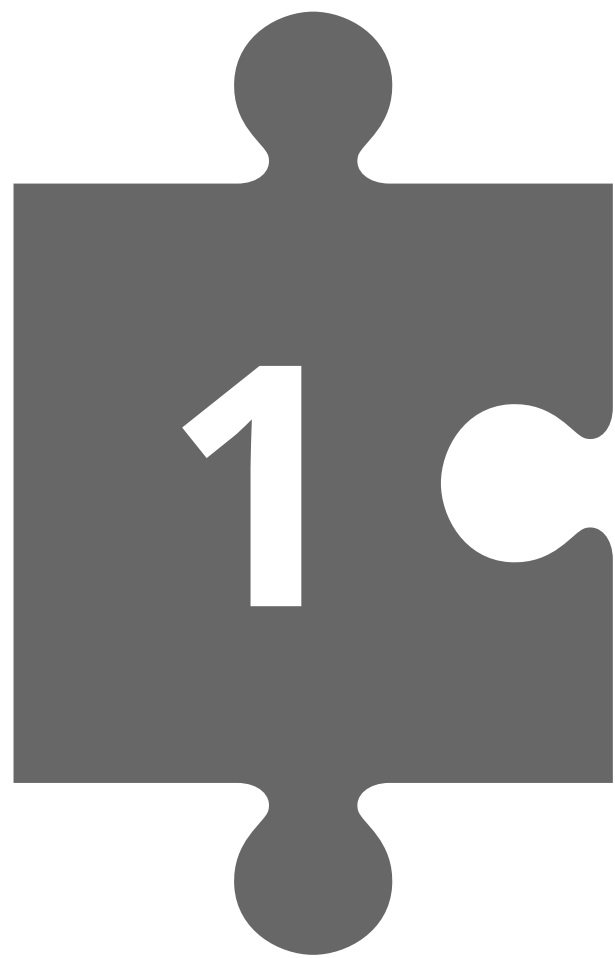

OHJEET KOKEISIIN

KOUVOLAN YHTEISLYSEO

ENNEN KOETTA

Muista ilmoittaa opettajille ennakoon, että olet kirjoituksissa, jos sinulla on kirjoituspäivänä oppitunteja. Lue Wilman tiedotteesta, missä kirjoitat ja monelta sinun tulee saapua paikalle.

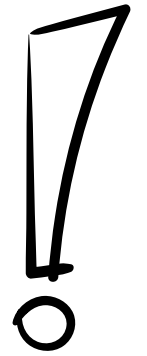
VALMISTAUTUMINEN

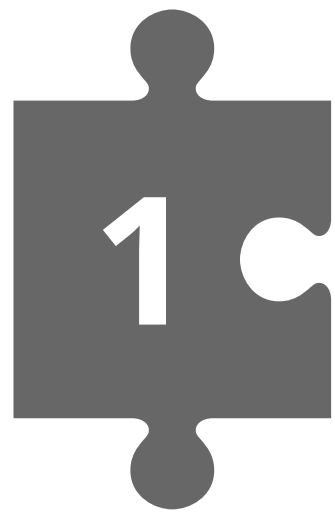
- Ulkoile ja rentoudu edellisenä iltana.
- Laita kaikki valmiiksi jo illalla.
- Herätys ja varmistus.
- **Älä käytä koepäivänä voimakkaita hajusteita.**

PUKEUTUMINEN

- Pukeudu mukavaan ja lämpöiseen asuun
- Varaa mukavat pehmeäpohjaiset kengät, villasukat (keväällä)
- Ei tekstejä (teipataan piiloon)

Farkut ja kauluspaita eivät ole välttämättä se mukavin valinta. Myös kaikki tekstit vaatteissa on teipattava.

EVÄÄT

- Panosta niihin ja muista niiden pakkaaminen.
- Pakkaa eväät läpinäkyviin rasioihin tai pusseihin.
- Valmistele eväät niin, että niistä on helppo nauttia.
- Vältä rapisevia eväitä
- Muista varata myös juotavaa, ei tekstejä.

Teippaa juomasta mahdolliset tekstit !

Pakkaa lääkkeet samoin kuin eväät!

TIETOKONE

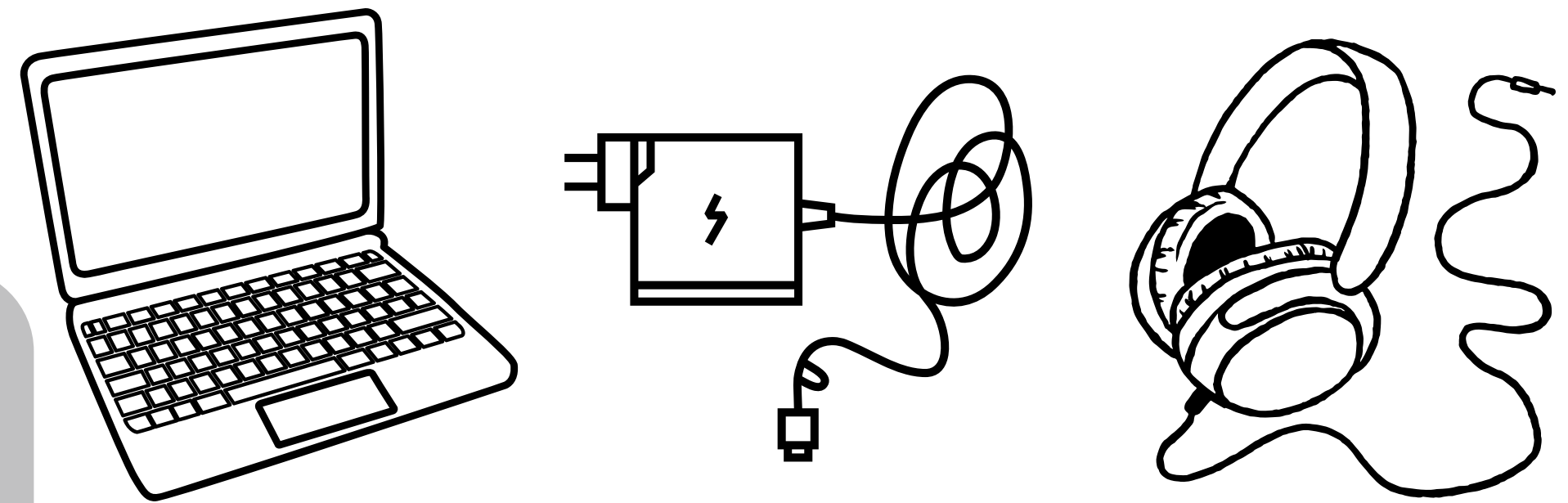
Varmista, että

- Osaat käynnistää oman tietokoneen Abittiin.
- Koneessa on oltava ethernet-portti. Jos tämä puuttuu, niin tarvitset USB-Ethernet-sovittimen.

Pakkaa mukaan:

- Tietokoneen latauslaite.
- Langalliset kuulokkeet
- Lankahiiri, saa olla, ei pakollinen.

Pelihiiret, bluetooth-hiiret ja bluetooth-kuulokkeet ovat kiellettyjä!

”Kokelaan velvollisuus on huolehtia, että hänellä on digitaalisessa kokeessa mukanaan päätelaiteohjeen mukainen tietokone, virtajohto ja kuulokkeet.”

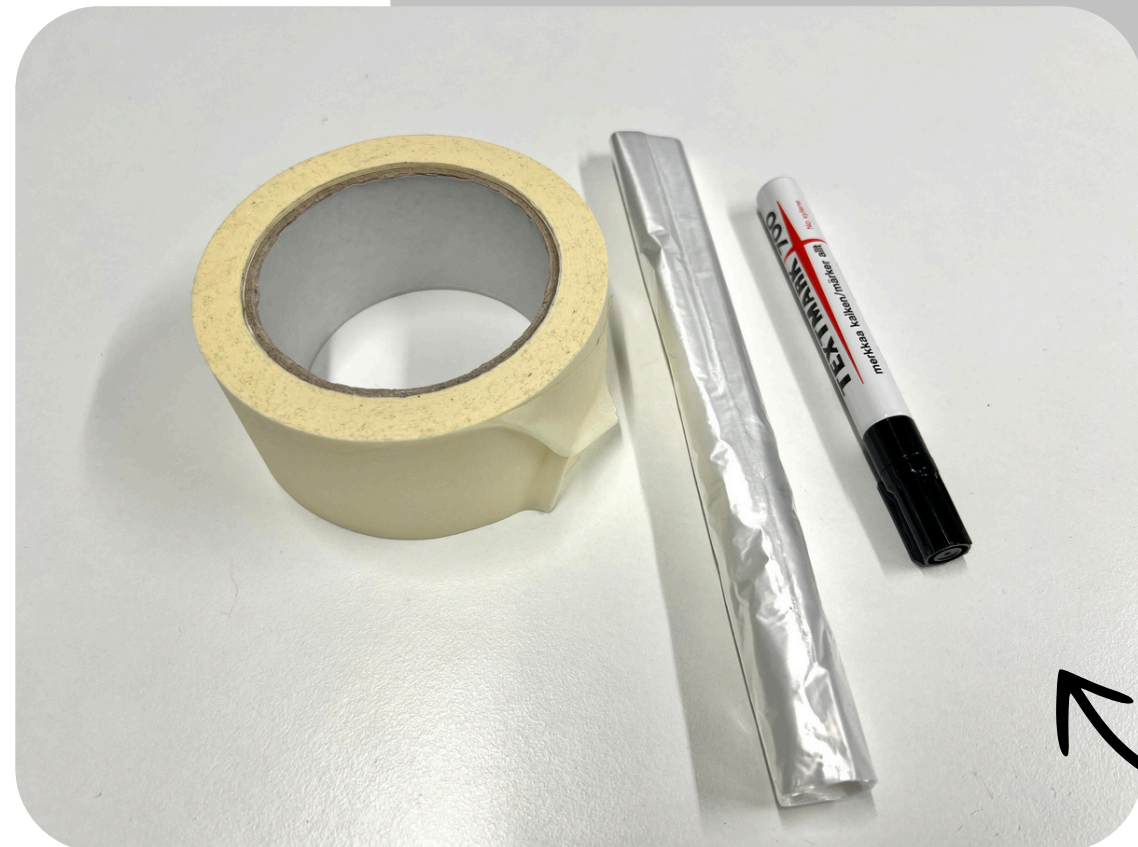
MUISTA LISÄKSI

- Mukaan HENKILÖLLISYYSTODISTUS, kynä ja kumi.
- Pakkaa omat lääkkeet samoin kuin eväät.

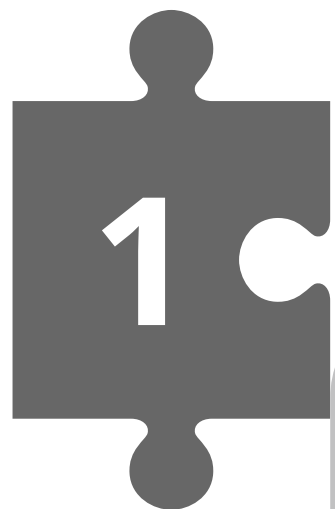
ODOTUSTILA

- Paikalle 1 – 4 ryhmässä – Wilmaan tiedote ennen kutakin kirjoitusviikkoa.
- Opiskelija järjestää eväänsä ja työvälineensä muovikoriin, jotka ottaa mukaan saliin.
- Reput ja takit jätetään naulakoille.

Aulasta löytyy teippiä, muovipusseja ja tusseja.

ARVOTAVARAT

- Arvotavarat laitetaan muovipussiin, jossa teippi ja nimi. Muovipusseja löytyy aulasta.
- Muovipussit aulaan oleviin laatikoihin.
- Muista sulkea puhelin!

HUOMAA:

- Mitään papereita EI saa viedä saliin! Nenäliinoja saa salissa.
- Kännykät pussiin!
- Kellot kielletty!

Kokelaat kutsutaan saliin määrätyille paikoilleen.

MYÖHÄSTYMINEN

- Myöhästynyt kokelas voidaan ottaa yleensä kirjoittamaan, mikäli hän saapuu ennen klo **10:00**
- TÄRKEÄ: Kun huomaat myöhästäväsi, ota heti yhteys puhelimella kansliaan/ rehtoriin

KOESALISSA

Koesali näyttää tältä.
Järjestys on samankaltainen
riippumatta kirjoituspaikasta.

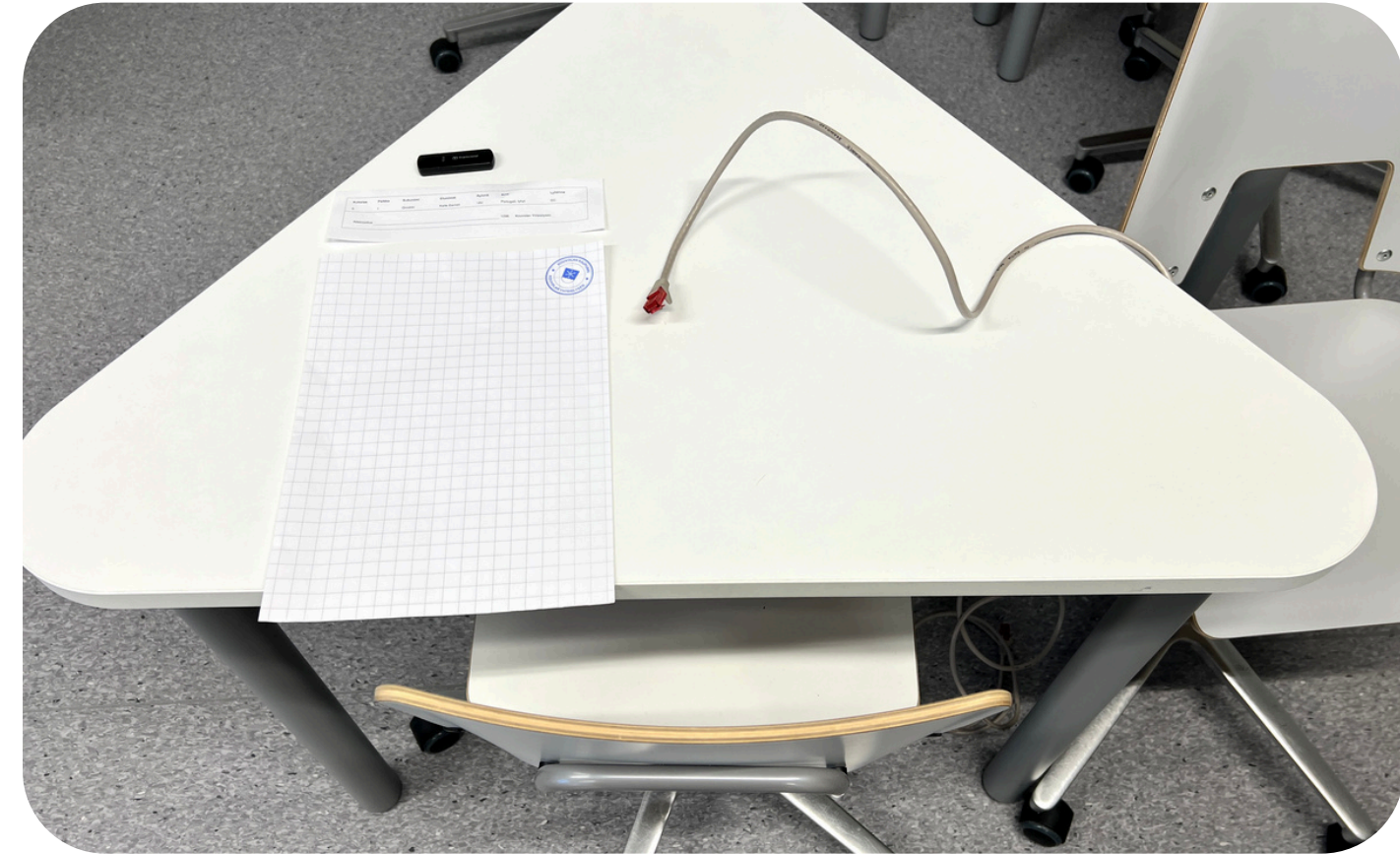
ENNEN KOKEEN ALOITUSTA

- Kutsuminen koetilaan, nimenhuuto, eväiden tarkistus ja ohjaus omalle paikalle.
- Koetilaisuus alkaa, hiljaisuus salissa.
- Tarkista oma paikkasi kokelaslomakkeelta.

! Kokelaan paikka näyttää tältä.

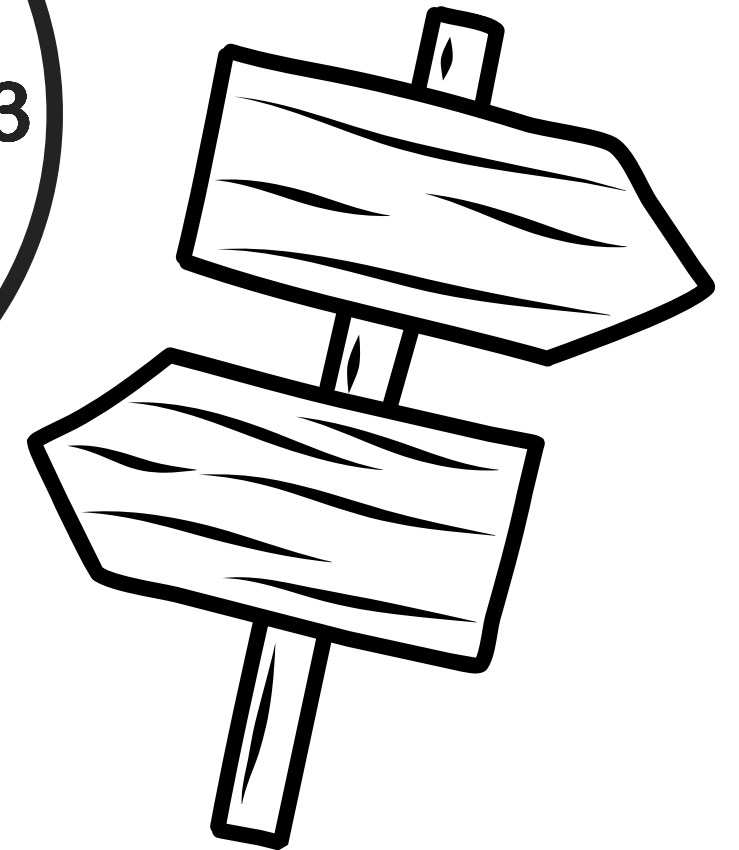
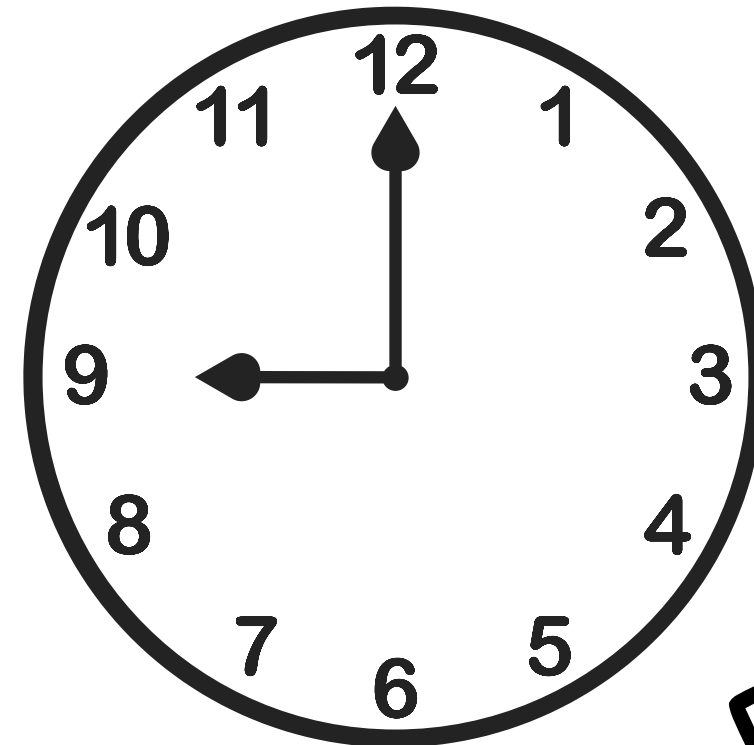
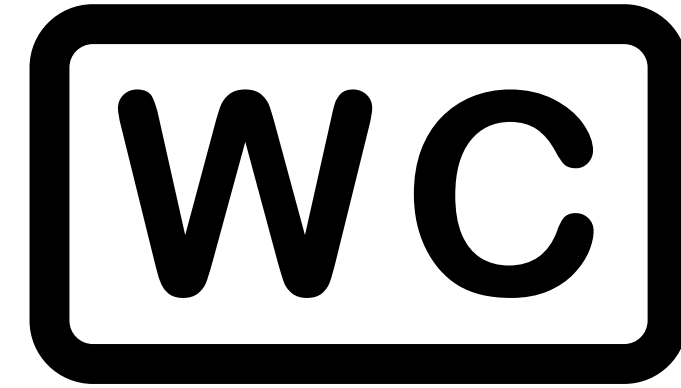
ENNEN KOKEEN ALOITUSTA

- Kytke kone tutkintoverkkoon, laita se lataukseen ja käynnistä kone YTL:n muistitikulta, joka on paikallasi. Tee äänitesti.
- **Valitse oikea koe.** Odota tunnistamista. Valvojat antavat oikeat koodit. Henkilöllisyystodistus selkeästi nähtäville.

- Salissa ilmoitetaan alueittain, milloin ja mihin WC tiloihin voi mennä.
- **Salissa annetaan YLEISOHJEET**, esim. kerrotaan, miten salissa liikutaan, miten toimitaan häiriöiden kanssa jne.
- **Kysy ennen koetta**, kokeen ollessa käynnissä valvojat eivät saa enää vastata.
- **Yleisohjeiden antaja käynnistää koetilaisuuden aikaisintaan klo 9.00.**

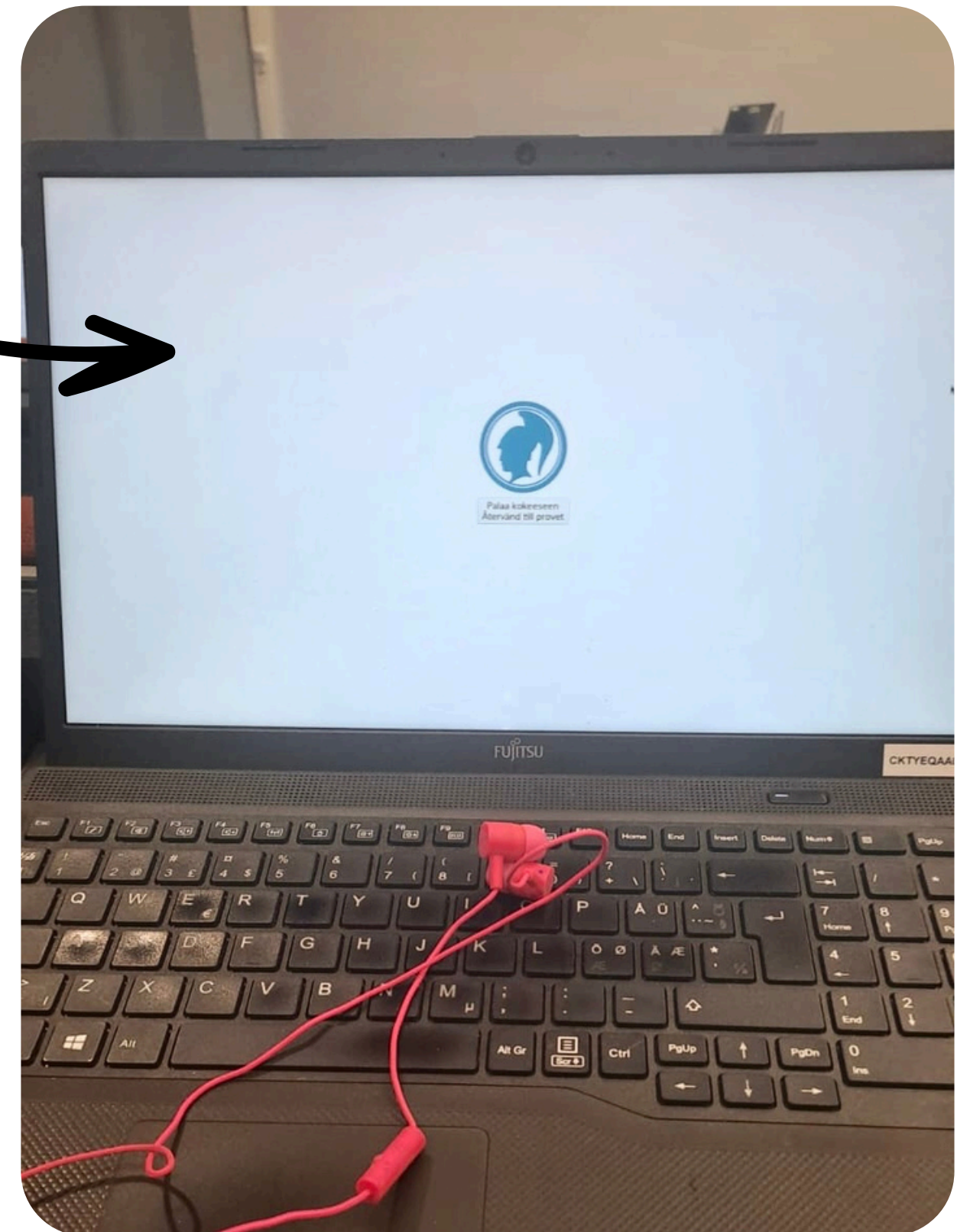

MUISTA lukita näyttö WC-käyntien ajaksi!

KOKEEN AIKANA

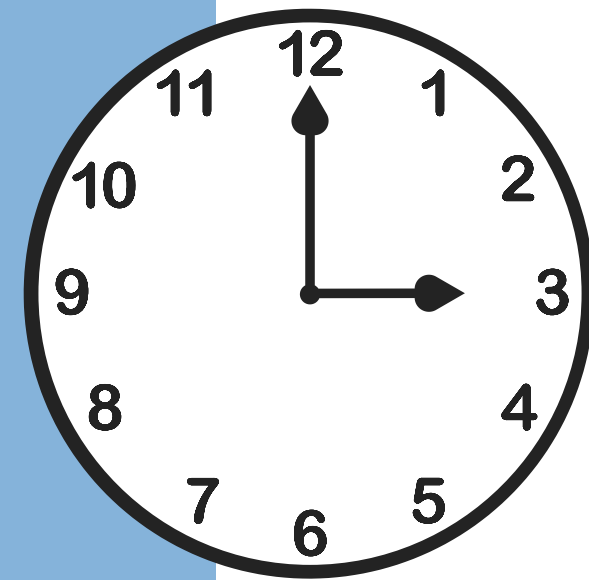
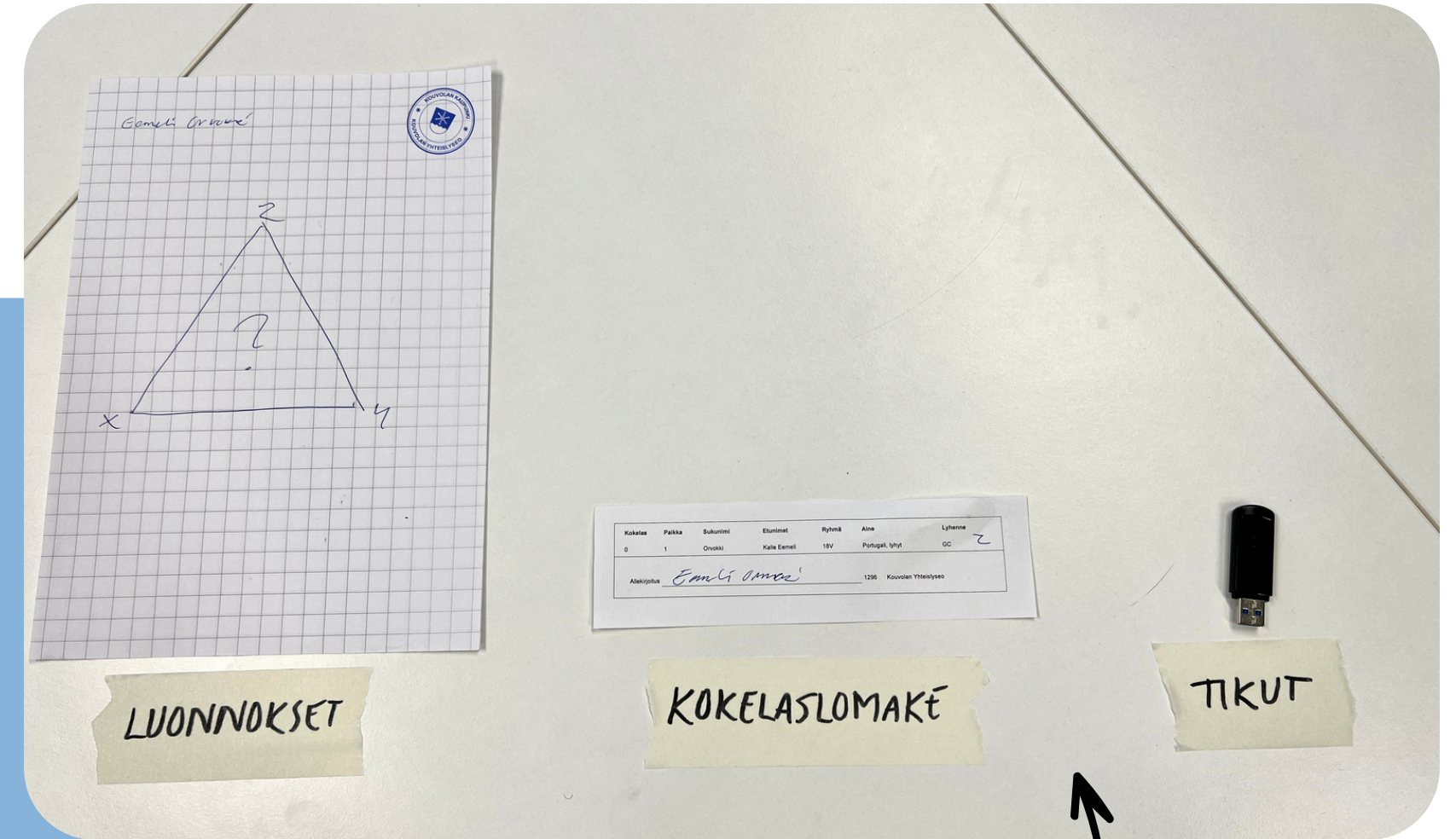
- **Et saa liikkua salissa yksin.**
- Muista aina viitata selkeästi, jos sinulla on tarve WC käynnille, häiriö koeympäristössä, tarvitset lisää paperia tai olet pudottanut välineitä.
- Valvoja tulee luoksesi ja hänen kanssa selvitetään asia.
- Koeympäristön häiriötä ei saa ratkaista yksin.
- Kirjoitustilasta voi poistua WC-käynnille samanaikaisesti kaksi opiskelijaa, mikäli tilassa on riittävästi valvoja. Muussa tapauksessa yksi opiskelija kerrallaan voi poistua tilasta. Tämä kerrotaan selkeästi kirjoitustilanteen alussa.
- **Nosta käsi ylös, valvoja saattaa. LUKITSE NÄYTTÖ!**
- WC-tiloissa on terveystietoja tarvitseville – omia ei oteta mukaan!
- Salissa on tarjolla vain vettä, varaudu omilla eväillä

KOKEEN LOPUSSA

- Kokeesta saa poistua aikaisintaan klo 12:00 ja vain yksi kerrallaan.
- **Koeaika päättyy n. 15:00 (6 tuntia aloituksesta)**
- **YTL:n myöntämä lisäaika 2h tai kaksi lyhyttä kieltä, koe päättyy klo 17.00**
- Päätä oma koe Abitissa ja sammuta laite.
- Kokelastikku, kokelaslomake allekirjoitettuna ja luonnostelmapaperit palautetaan yksi kokelas kerrallaan salin/tilan etuosaan valvojalle 1.
- Tämän jälkeen nouda omat tavarasi paikaltasi ja poistu koetilasta.
- Mahdolliset koulun laitteet (varakone tms.) jäävät paikalle.

Kokeen päättyessä palauta
1. valvojalle kokelastikku,
kokelaslomake
allekirjoitettuna ja
luonnostelupaperit.

KOKEEN JÄLKEEN

KUN POISTUT KOESALISTA

- Odota aulassa, saat puhelimen yms. kun valvoja tulee avaamaan vahtimestarin huoneen.
- Hiljaisuus aulassa. Poistu, kun saat omat tavarasi. Varmista, että ulko-ovi menee lukkoon.

Odota rauhassa, että valvoja tulee avaamaan vahtimestarin huoneen!

KOKEIDEN ARVOSTELEMINEN

1 Kokeet arvostellaan koulussa alustavasti opettajan toimesta.

2 Alustavat pisteet siirretään Wilmaan

3 Ylioppilastutkintolautakunnan arvostelijat (sensorit) arvostelevat jokaisen suorituksen uudelleen ja päättävät tämän jälkeen pisterajoista niin, että kaikkien valtakunnassa suoritettujen kyseisen aineen kokeiden arvosanojen jakauma saadaan sovitun kaltaiseksi.

4 Tulokset saapuvat koululle syksyllä marraskuun puolivälissä ja keväällä toukokuun puolivälissä. Saat tiedon tulosten saapumisesta Wilma -viestillä ja tiedotteella.

Muista ilmoittaa koululle ja ylioppilastutkintolautakunnalle, jos nimesi ei saa näkyä valmistuneiden tiedoissa!

VILPPI

1.6 VILPPI JA TUTKINTOJÄRJESTYKSEN RIKKOMINEN

Kokelaan tulee olla ennen tutkintoon osallistumista selvillä siitä, mitä seuraamuksia on vilpillisestä menettelystä, vilpin yrityksestä, tutkintojärjestyksen rikkomisesta tai koetilaisuuden häirinnästä teknisten laitteiden avulla tai muulla tavoin.

Vilppi ja tutkintojärjestyksen rikkominen liittyvät lähinnä yksittäiseen kokelaaseen itseensä. Digitaalisen tutkinnon toimeenpanoon kohdistuva häirintä voi puolestaan kohdistua suureenkin kokelasjoukkoon. Digitaalisen kokeen koetilaisuuden häirinnän yhteydessä tulee siten sovellettavaksi rikoslaki (39/1889) mahdollisine sakon ja vankeuden uhkineen. Lisäksi tulevat sovellettavaksi vahingonkorvausvelvollisuus ja rikosperusteinen menettämisseuraamus. Digitaalisen kokeen koetilaisuuden häirintä voidaan määritellä rikoslaissa tapauksen mukaan esimerkiksi datavahingonteoksi, tietoliikenteen häirinnäksi, tietojärjestelmän häirinnäksi, tietomurroksi, vaaran aiheuttamiseksi tietojenkäsittelylle tai viestintäsalaisuuden loukkaukseksi. Kaikista edellä mainitun kaltaisista tahallisista digitaalisen kokeen koetilaisuuden häiritsemis-epäilyistä on tehtävä rikosilmoitus poliisille.

Jos kokelas häiritsee koetilaisuutta tai muuten rikkoo järjestystä koetilaisuudessa, eikä rehtorin tai opettajan kehotuksesta huolimatta lopeta menettelyä, hänen koesuorituksensa katsotaan hylätyksi. Jos menettely on toistuvaa tai aiheuttaa merkittävää haittaa muiden kokelaiden koesuorituksille, kokelaan kaikki tutkintokerran koesuoritukset katsotaan hylätyiksi ja hän menettää oikeutensa osallistua myöhempisiin saman tutkintokerran kokeisiin. Jos menettely on erityisen vakavaa ja haitallista, kokelas menettää lisäksi oikeutensa osallistua seuraavan tutkintokerran kokeisiin. (L 502/2019, 15 §)

Koetilaisuutta häiritsevä kokelas voidaan määrätä poistumaan tilaisuudesta. Jos kokelas ei noudata poistumismääräystä, rehtori tai opettaja voi poistaa kokelaan siten kuin lukiolain (714/2018) 43 §:ssä säädetään (L 502/2019, 15 §).

Jos kokelas syyllistyy kokeessa vilpilliseen menettelyyn tai vilpin yritykseen taikka avustaa siinä, kaikki hänen koesuorituksensa kyseiseltä tutkintokerralta katsotaan hylätyiksi ja hän menettää oikeutensa osallistua myöhempisiin saman tutkintokerran kokeisiin. Jos menettely on toistuvaa tai muuten erityisen vakavaa ja haitallista, kokelas menettää lisäksi oikeutensa osallistua seuraavan tutkintokerran kokeisiin. (L 502/2019, 15 §.)

Rehtori vastaa vilpillistä menettelyä ja järjestyksen rikkomista koskevan asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä. Lautakunta neuvoo tarvittaessa kysymyksissä, jotka koskevat vilpillisen menettelyn ja järjestyksen rikkomisen selvittämistä. Ennen seuraamuksen määräämistä kokelaalle on ilmoitettava, mistä teosta häntä epäillään ja miten asian käsittely etenee, häntä on kuultava todistajan läsnä ollessa ja asiasta on hankittava muu tarpeellinen selvitys (L 502/2019, 15 §). Rehtorin on syytä kiinnittää riittävästi huomiota epäillyn vilppitapauksen tutkintaan. Kokelaiden ja valvojen kuuleminen tulee järjestää asianmukaisesti todistajan läsnä ollessa. Kuulemistilaisuudesta on pidettävä pöytäkirjaa, jonka kaikki läsnä olevat allekirjoittavat välittömästi tilaisuuden päättyessä.

Päätöksen seuraamuksen määräämisestä tekee lukion rehtori. Päätöksen siitä, että kokelas menettää oikeutensa osallistua meneillään olevaa tutkintokertaa seuraavan tutkintokerran kokeisiin, tekee kuitenkin koulutuksen järjestäjän monijäseninen toimielin. (L 502/2019, 15 § 4 mom.)

Rehtorin tai monijäsenisen toimielimen päätös seuraamuksen määräämisestä on annettava kirjallisesti tiedoksi kokelaalle, jota se koskee (hallintolaki 434/2003, 43 §). Päätökseen on liitettävä valitusosoitus. Rehtorin tulee toimittaa päätös viipymättä tiedoksi lautakunnalle. Päätöksen saatua lainvoiman rehtorin tulee ilmoittaa siitä lautakunnalle.

Päätökseen, jolla rehtori tai koulutuksen järjestäjän monijäseninen toimielin on määrännyt seuraamuksen tutkintojärjestyksen rikkomisesta tai vilpillisestä menettelystä, haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Päätös pannaan täytäntöön tehdystä valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomaisen kiellä täytäntöönpanoa. Valitus päätöksestä on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. (L 502/2019, 21 §)

Jos päätös kumotaan, ilmoittautuminen niihin kokeisiin, joihin henkilö on jäänyt rehtorin päätöksen jälkeen osallistumatta, mitätöityy ilman hakemusta ja koekohtaiset maksut palautetaan. Hallinto-oikeus tai korkein hallinto-oikeus voi valituksen hyväksyessään päättää, että kokelas saa aloittaa tutkinnon suorittamisen alusta. (L 502/2019, 21 §)

Jotta tilaisuuksia vilppiin olisi tutkinnon kokeissa mahdollisimman vähän, tulee rehtorin kiinnittää asiaan vakavaa huomiota suunnitellessaan tutkinnon toimeenpanoa lukiossa. Erityisesti riittävän valvonnan järjestäminen koetilaisuuksiin on tärkeää. Koska sekä todetut että epäillyt vilppitapaukset ovat usein liittyneet WC-käynteihin, on syytä pitää kokelaille varattuina kahta tai useampaa WC:tä, joihin valvoja vie kokelaat sattumanvaraisesti. Digitaalista koetta suorittavan kokelaan on WC-käynnin aikana käytettävä tietokoneessaan näytönsuojaa tai näytönsäästäjää tai varmistettava muulla tavoin, ettei hänen käyttämänsä tietokoneen näyttöä voi lukea.

Matkapuhelimet ja muut elektroniset laitteet (esimerkiksi älykellot), paitsi lautakunnan sallimat välineet, ovat kiellettyjä. Niiden tuominen koetiloihin on lautakunnan määräysten vastaista. (Vrt. [1.5.1 Kokelaan tietokone ja lisälaitteet](#) ja [1.5.2 Muut koetarvikkeet ja apuvälineet](#).) Koetilanteessa on sallittua käyttää ainoastaan koetehtävissä annettua aineistoa ja muita koejärjestelmässä valmiina olevia kokelaan käyttöön tarkoitettuja ohjelmistoja ja aineistoja (esim. käyttöohjeet, taulukkoaineistot). Muiden aineistojen käyttö tai käytön yritys katsotaan vilpilliseksi menettelyksi. Kokelas ei saa kokeen aikana olla yhteydessä muihin tahoihin valvoja lukuun ottamatta ilman erillistä päätöstä (ks. erillinen määräys [Koesuoritusta heikentävän syyn huomioon ottaminen ylioppilastutkinnossa](#), [4.7 Avustajan käyttö](#)). Yhteys tai yritys yhteyden ottamiseksi katsotaan vilpilliseksi menettelyksi. Kokelaan tietokoneen näytön näyttäminen toiselle kokelaalle katsotaan myös yritykseksi yhteyden ottamiseen.

Kokelaan tietokoneen käynnistäminen kokeen aikana muuhun kuin lautakunnan määräämään järjestelmään (pois lukien lautakunnan määräämän järjestelmän käynnistämiseen vaadittavat väliaikaiset toimenpiteet) tai yritykset siihen katsotaan vilpilliseksi menettelyksi.

Kokelaan tietokoneen muodostama yhteys tai yritys muodostaa yhteyttä muuhun kuin koetilan verkon kautta koetilan palvelimiin katsotaan myös vilpilliseksi menettelyksi.

Kokeesta poistuminen ennen lautakunnan sallimaa aikaa mahdollistaa koesalaisuuteen kuuluvien tietojen välittämisen ja se katsotaan vilpin yritykseksi.